

Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки та фізичної культури

Л.О. Житомирський

Інструктивно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів та
навчальний контент дисципліни «Вступ до спеціальності з основами
наукових досліджень»

Ізмаїл – 2018

Друкується за рішенням вченої ради педагогічного факультету Ізмаїльського державного гуманітарного університету (прот. №9 від 11.05.2018 р.)

Укладач Л.О. Житомирський. Інструктивно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів та навчальний контент дисципліни «Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень». –Ізмаїл, 2018. -104 с.

Рецензенти:

Поляков В.В., заслужений тренер України, комісар Федерації баскетболу України, директор спортивно-оздоровчого центру міського відділу освіти.

Ярчук Г.В., кандидат філософських наук, доцент кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки і фізичної культури Ізмаїльського державного гуманітарного університету.

ЗМІСТ

Вступ.....	Ошибка! Закладка не определена.
Розділ 1. Інструктивно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів	5
1.1. Загальні положення щодо самостійної роботи студентів.....	5
1.2. Зміст і форми самостійної роботи студента.....	6
1.3. Організація самостійної роботи студента.....	9
1.4. Методичне забезпечення самостійної роботи.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.5. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення умов для самостійної роботи.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.6. Керівництво та контроль самостійної роботи.....	Ошибка! Закладка не определена.
Розділ 2. Навчальний контент дисципліни «Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень».....	Ошибка! Закладка не определена.
Лекція 1. «Фізична культура як суспільне явище та галузь діяльності»	Ошибка! Закладка не определена.
Лекція 2. «Галузева термінологія».....	Ошибка! Закладка не определена.
Лекція 3. «Програмно-нормативні засади розвитку галузі фізичної культури».....	Ошибка! Закладка не определена.
Лекція 4. «Система фізичної культури в Україні. Організаційні засади, структура та матеріальна основа розвитку фізкультурно-спортивного руху в Україні».....	Ошибка! Закладка не определена.
Лекція 5. «Система кадрового забезпечення галузі фізичного виховання. Структура системи освіти в Україні»	Ошибка! Закладка не определена.
Лекція 6. «Професійна діяльність фахівців фізичної культури, учителя фізичної культури, тренера-викладача»	Ошибка! Закладка не определена.
Лекція 7. «Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах»	Ошибка! Закладка не определена.
Лекція 8. «Основи науково-дослідної роботи. Загальні принципи наукової творчості».....	Ошибка! Закладка не определена.

Лекція 9. «Навчання і побут студентів вищого навчального закладу»

..... **Ошибка! Закладка не определена.**

Вступ.

Сучасне формування системи вищої школи в Україні, численні переміни, що відбуваються в галузі фізичного виховання та спорту виразно окреслюють проблему підготовки професійних кадрів.

Курс «Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень» є обов'язковим у програмі навчання студентів спеціальності «Фізичне виховання» та «Тренерсько-викладацька діяльність» за ОС «бакалавр».

Мета вивчення дисципліни: дати уявлення про вищу школу України, характеристику особливостей роботи керівника фізичного виховання та спорту, вчителя фізичного виховання та тренера з виду спорту, уявлення про права та обов'язки студентів, зміст та організацію професійно-педагогічної освіти на факультеті, розглянути особливості освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця з фізичної культури та спорту, ознайомити з навчальним планом спеціальності 017 «Фізична культура і спорт – тренерсько-викладацька діяльність», вивчити основи самостійної роботи студентів.

Лекційний курс розкриває питання розробки і реалізації уявлень про особливості праці керівника фізичної культури, тренера з виду спорту, розробки психолого-педагогічних основ оптимізації навчально-виховного процесу на факультеті.

Практичні завдання спрямовані на закріплення теоретичного матеріалу, викладеного під час лекцій. Для перевірки якості засвоєного матеріалу знань програмою передбачено проведення ділової гри «Чому я обрав спеціальність «Тренер-викладач»?».

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен знати:

- історію створення та становлення вищої школи в Україні;
- особливості роботи керівника фізичного виховання та спорту, викладача фізичного виховання, тренера з виду спорту;
- зміст навчального плану спеціальності 017 «Фізична культура і спорт – тренерсько-викладацька діяльність»;
- форми організації діяльності на педагогічному факультеті;
- структуру вищого закладу;
- права та обов'язки студентів.

Розділ 1. Інструктивно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів

1.1. Загальні положення щодо самостійної роботи студентів

1. Положення є основним нормативним документом, що визначає загальні вимоги до організації самостійної роботи студентів Ізмаїльського державного гуманітарного університету (далі - Університет).

2. Положення розроблено на підставі Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Статуту Університету, наказу МОН України №943 від 16.10.2009 р. «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи» та Методичних рекомендацій щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах від 26.02.2010 р., Положення про організацію освітнього процесу в ІДГУ, Положення про порядок оцінювання та рівня навчальних досягнень студентів ІДГУ в умовах ЄКТС, інших нормативних актів України з питань освіти.

3. Положення орієнтоване на вирішення таких завдань:

- створення умов для реалізації єдиного підходу викладачів до організації самостійної роботи студентів;
- сприяння формуванню у студентів практичних навичок самостійної роботи з опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань з навчальних дисциплін;
- сприяння розвитку у студентів мотивації до навчання й поглибленню професійних наукових і практичних інтересів студентів;
- сприяння розвитку знань, умінь та навичок, формуванню професійних компетентностей майбутніх фахівців;
- сприяння формуванню у студентів культури розумової праці, самостійності та ініціативи у пошуку та набутті знань, створенні умов для гармонійного розвитку особистості студента.

4. Самостійна робота студента (далі - СРС) як невід'ємна складова освітнього процесу у вищому навчальному закладі є однією з форм оволодіння навчальним матеріалом поза межами аудиторної роботи, в час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Метою СРС є системне і послідовне засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів самостійності у здобутті і поглибленні знань як риси характеру, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності майбутніх фахівців.

5. Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента, регламентується нормативними документами МОН, навчальним планом та робочим навчальним планом і знаходиться в межах від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення окремої навчальної дисципліни. Співвідношення обсягів СРС та навчальних занять визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її

місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги у освітньому процесі семінарських, практичних і лабораторних занять. Враховуючи, що тижневе навчальне навантаження студента складає 45 годин, щотижнева самостійна робота повинна складати, як правило, від 15 до 30 годин.

1.2. Зміст і форми самостійної роботи студента

1. Зміст та обсяг часу СРС із конкретної навчальної дисципліни визначається робочою навчальною програмою дисципліни, деталізується методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

2. Зміст СРС полягає в науково обґрунтованій системі дидактично і методично оформленого навчального матеріалу і визначається з урахуванням структурно-логічної схеми підготовки фахівців, відображеної в освітній програмі та робочому навчальному плані. Загальна для всіх студентів самостійна робота з дисципліни спрямована на розвиток творчих здібностей та активізацію розумової діяльності, здобуття глибокої системи знань, формування у них потреби безперервного самостійного поповнення знань, стимулювання професійного зростання студентів.

3. Самостійна робота студентів університету може здійснюватися у таких формах:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу з використанням конспекту лекції, підручника, довідкової літератури;
- підготовка до аудиторних занять (практичних, семінарських, лабораторних);
- самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою аудиторних занять;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- виконання індивідуальних навчальних завдань;
- переклад іноземних текстів встановлених обсягів;
- виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання;
- самостійна робота студентів під керівництвом викладача згідно із графіком консультацій, або дистанційно за допомогою комунікаційних сервісів Moodle або Google Apps for Education;
- підготовка студентів до проведення проміжного (модульного) та підсумкового контролю;
- виконання курсових робіт, передбачених навчальним планом;
- науково-дослідна робота студентів (участь у роботі факультативів, наукових гуртків, наукових і науково-практичних конференцій, семінарів, олімпіад, виконання наукової роботи, написання статей, тез доповідей, патентів на винаходи тощо);

- підготовка до атестації здобувачів вищої освіти, у тому числі підготовка до атестаційного екзамену або виконання кваліфікаційної роботи;
- інші види діяльності, що ініціюється університетом, факультетом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

4. Існують різні організаційні форми СРС:

- робота студента, яка виконується самостійно у вільний від занять, зручний для нього час, як правило, поза аудиторією, однак школи, з урахуванням специфіки дисципліни
- в лабораторії або майстерні;
- індивідуальна робота студента – це аудиторна самостійна робота за індивідуальними завданнями під керівництвом викладача, під час виконання якої студент може отримати методичну допомогу у вигляді консультації щодо виконання цієї роботи, при цьому консультації носять індивідуальний характер.

5. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння студентів у процес самостійної роботи, виноситься на обов'язковий контроль поряд із навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

6. Однією з форм самостійної роботи студентів є виконання індивідуальних навчальних завдань. Вони сприяють поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, закріпленню й узагальненню отриманих знань, формуванню вмінь використовувати набуті знання для комплексного вирішення відповідних професійних завдань. Індивідуальні завдання видаються студентам у терміни, передбачені робочим планом дисципліни, і виконуються кожним студентом самостійно при консультуванні викладачем. У випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання залучаються декілька студентів, в тому числі інших спеціальностей чи факультетів.

7. Найпоширенішими видами індивідуальних навчальних завдань є такі:

Зразки типових завдань *навчально-пошукового характеру*:

- пошук додаткового навчального матеріалу до заданих тем;
- конспектування теми за заданим планом;
- складання тез теоретичного матеріалу згідно з поданим планом;
- огляд фахової періодики, бібліографічний опис;
- складання систематизованого переліку науково-методичних публікацій;
- складання анотацій на фахові наукові публікації;
- опрацювання методичних статей та їх аналіз;
- порівняльний аналіз нормативно-програмних документів;
- пошукова робота з електронними джерелами;
- аналітична обробка теоретичного матеріалу через його кодування (схеми, таблиці, графіки, діаграми).

Зразки типових завдань *навчально-творчого характеру*:

- складання і розв'язання задач, тестових завдань;
- написання есе, звітів, інформаційних повідомлень;

- виготовлення ескізів обладнання з розробкою рекомендацій до їх використання;
- розробка дидактичних матеріалів (засоби наочності, ігри, вправи тощо), поурочних планів-конспектів уроків, сценаріїв виховних заходів;
- аналіз шкільних підручників;
- робота з художніми навчальними текстами;
- підготовка літературних перекладів;
- проектування навчальних та виробничих ситуацій;
- створення навчальних проектів, комп'ютерних програм, презентацій;
- розробка проектних моделей явищ і процесів тощо.

Зразки типових завдань *навчально-дослідного характеру*:

- виконання розрахункових, графічних і розрахунково-графічних робіт
- підготовка рефератів із теми з елементами наукового дослідження;
- завдання на виконання емпіричних досліджень (анкетування, інтерв'ювання, експериментальна бесіда);
- виконання дослідницьких завдань (спостереження, аналіз, діагностика, підбір формуючих методик);
- дослідження педагогічних явищ і ситуацій;
- завдання на проведення педагогічного дослідження (вибір проблеми, її теоретичне вивчення, знаходження бази для постановки експерименту, розробка його програми, виконання, узагальнення результатів, оформлення і представлення роботи).

8. Курсова робота з навчальної дисципліни – це індивідуальне завдання, яке виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування для комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Порядок виконання курсових робіт, зміст та обсяг їх окремих частин регламентуються Положенням про курсові роботи.

9. Реферати, аналітичні огляди, переклади та ін. – це індивідуальні завдання, які сприяють поглибленню і розширенню теоретичних знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни, розвивають досвід самостійної роботи з навчальною та науковою літературою. Цей вид індивідуальних завдань рекомендується для навчальних дисциплін гуманітарного та соціально-економічного спрямування.

10. Розрахункові та графічні роботи - індивідуальні завдання, які передбачають вирішення конкретної практичної навчальної задачі з використанням відомого, а також самостійно вивченого теоретичного матеріалу. Основну частину розрахункових робіт складають розрахунки, як можуть супроводжуватися ілюстративним матеріалом: графіками, векторними діаграмами, гістограмами тощо. Основну частину графічних робіт складає графічний матеріал, виконаний відповідно до чинних нормативних вимог.

11. Кваліфікаційна робота певного ступеня вищої освіти – це вид науково-дослідної роботи, який має виключно індивідуальний характер, що

дає можливість виявити ступінь та рівень наукової підготовки студента з чітко означеного фаху і на підставі публічного захисту якого рішенням атестаційної комісії студенту надається диплом державного зразка про закінчення вищого навчального закладу, присудження певного ступеня вищої освіти та здобуття кваліфікації. Порядок виконання кваліфікаційних робіт, зміст та обсяг їх окремих частин регламентуються Положенням про кваліфікаційні роботи.

12. Самостійна робота, яка не передбачена освітньою програмою, але сприяє повнішому розкриттю і конкретизації її змісту, може здійснюватися з ініціативи студента з метою реалізації його власних навчальних і наукових інтересів.

1.3. Організація самостійної роботи студента

1. Організацію СРС здійснюють кафедри, які розробляють необхідну документацію, що регламентує самостійну діяльність студентів. Перелік завдань для СРС (обов'язкових для виконання та за вибором студента), форми її організації та звітності, терміни виконання кожного виду роботи визначаються робочою програмою навчальної дисципліни (розділ «Організація самостійної роботи студентів»).

2. Організація та керівництво самостійною роботою студентів включає розробку і проведення комплексу заходів:

- планування змісту та обсягу самостійної роботи;
- організація, контроль та аналіз результат самостійної роботи;
- необхідне та достатнє навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення;
- впровадження ефективних форм, методів навчання та контролю, зорієнтованих на розвиток самоконтролю й підвищення мотивації до самостійної роботи;
- врахування трудомісткості студентів і викладачів у рамках СРС.

3. З метою ефективної організації виконання самостійної роботи важливо враховувати реальний бюджет часу студентів. Для забезпечення належних умов роботи студентів, у разі необхідності, ця робота здійснюється за попередньо складеним на факультеті графіком, що гарантує необхідну ритмічність СРС, а також можливість індивідуального доступу студента до необхідних дидактичних і технічних засобів загального користування. Графік доводиться до відома студентів на початку навчального семестру.

4. Рекомендований розподіл годин на виконання окремих розділів самостійної роботи студентом подані у таблиці 1.

Рекомендована література:

1. Герцик М.С. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт»: навч. посіб. для студентів ВНЗ 1-4 рівнів акредитації / М.С.Герцик, О.М.Вацеба. – Львів: Українські технології, 2005. – 232с.
2. Введение в теорию физической культуры: учеб. пособ. Для ин-тов физической культуры / под ред. Л.П.Матвеева. – М.: ФиС, 1983. - 128 с.
3. Выдрин В.М. Введение в специальность: учеб. пособ. для ин-тов физической культуры /В.М.Выдрин. - М.: Физкультура и спорт. - 1980. – 130 с.
4. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: навч.посіб. для студ-ів вищих пед.закл. освіти /М.М.Фіцула. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2003. – 168 с.
5. Шиян Б.М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні і спорті: навч.посіб. /Б.М.Шиян, О.М.Вацеба. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2010. – 276 с.
6. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів: навч.посіб.: в 2-х ч.: Ч. 2. /Б.М.Шиян, І.О.Омельяненко. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2012. – 304 с.